

Združevanje glasbe in poezije nikakor ni nekaj novega ali nenavadnega. Najbolj tipičen primer takšnega spoja je seveda opera, nekatere bolj eksperimentalne postopke vključevanja jezika in literature v glasbeno kompozicijo pa lahko najdemo tudi v delih sodobnejših skladateljev, kot sta v našem prostoru na primer Vinko Globokar ali Gregor Pompe. Poezija in glasba pa sta bila tudi téma že drugega večera iz serije *Poetično v umetnost*, ki se je odvil 19. februarja v Trubarjevi hiši literature, povezava med njima pa je bila tudi tokrat predstavljena na svojevrsten način. Gast je bil namreč skladatelj in lutkovni režiser Peter Kus, ki je za obiskovalce v zvoke pretil nekaj haikujev Boruta Zupančiča in obenem o svojem ustvarjanju tudi spregovoril z moderatorjem Tomažem Lapajne Deklevo.

Za začetek je Peter Kus povedal, da glasbe sam ne dojema nujno le v klasičnem smislu, ko jo lahko s pomočjo inštrumentov ustvarjajo samo ljudje z določeno glasbeno izobrazbo, ampak da je to nekaj, kar je dosegljivo vsem. Po njegovem ima namreč vsak predmet določen glasbeni potencial, kar je tudi v skladu s takoimenovano »teorijo strun«, po kateri naj bi vse, kar nas obkroža, vibriralo z določeno frekvenco in tako proizvajalo zvok. Kus tako za svoje glasbeno ustvarjanje uporablja čisto navadne predmete, kot so na primer razne cevi, tulci, žice, strune, les in podobno, iz katerih potem sam izdelava zanimiva glasbila. Poudaril je tudi, da ga navdušuje prav ta materialni, fizični stik z inštrumentom, ki ga pri ustvarjanju glasbe in zvokov s pomočjo računalnika seveda ni.

Osrednji del večera je bil, kot sem že omenila, praktičen prikaz združevanja zvoka in besede. Obiskovalci smo vsakič naključno izbrali po en haiku, ki ga je Peter Kus potem poskušal »uglasbiti« na nekatere od svojih doma izdelanih inštrumentov. Forma haikuja je, kot je poudaril tudi Tomaž Lapajne Deklevo, za ta namen primerna zlasti zaradi svoje jedrnatosti in konkretnosti, ki se ju da lažje kot katero drugo pesemsko obliko preliti v zvok. Stvaritve, ki so nastale, so bile izredno zanimive; v glavnem se je Peter Kus osredotočil na eno ali več podob iz

haikuja, ki jih je poskušal ponazoriti z različnimi glasbili. Pri tem si je velikokrat pomagal tudi tako, da je najprej posnel določen motiv in ga kasneje predvajal kot nekakšno glasbeno podlago, kar mu je omogočilo, da je lahko hkrati uporabil več inštrumentov.

Ideja haikuja v glasbi ni nova; sama sem se takoj spomnila na kratke kompozicije francoskega minimalističnega skladatelja Pascala Comelada z naslovom Haikuji za klavirje, kjer pa vsa zadeva poteka ravno obratno kot pri Kusu. Comelade se je namreč bolj osredotočil na samo formo haikuja in jo poskušal prenesti v glasbo, medtem ko je Kus zvočno interpretiral točno določene pesmi in posamezne motive. Vsekakor gre za dva zanimiva pristopa, ki dokazujeta, da se lahko glasbeno s poetičnim spaja na zelo inovativne načine.

»Prevajanje« besede v glasbo je bila sicer tudi naslednja tema pogovora med moderatorjem in Petrom Kusom. Slednji je na tem mestu govoril zlasti o svojem ustvarjanju v gledališču in priznal, da pri tem zelo uživa, a da ima pri pisanju glasbe za predstave tudi določene probleme, saj velikokrat ne ve, kako bi čim bolj uspešno uglasbil določeno besedilo. Navsezadnje gre namreč za dva različna medija in kot je bilo že rečeno, je zvok preveč abstrakten, da bi nas lahko brez pomoči besed napeljeval na neke točno določene podobe ali »pripovedoval« neko konkretno zgodbo. To je bil tudi problem, s katerim se je Kus spopadal, ko je začel ustvarjati svoje lastne gledališke predstave: zgodba je namreč temeljila samo na glasbi, zato so imeli gledalci velikokrat probleme pri ugotavljanju, kaj se sploh dogaja. A kakor hitro pa se zvoku pridruži še beseda, postane glasba nekaj sekundarnega, drugotnega. Poslušalci se začno takoj bolj osredotočati na sam govor, medtem ko glasba tvori zgolj nekakšno podlago za verbalno v zgodbi. Peter Kus poskuša tako v svojih gledaliških predstavah zdaj najti ravno pravnje razmerje med zvokom in besedo, ne da bi kateri od elementov preveč prevladal nad drugim.

Ob koncu smo se spoznali tudi z glasbili, ki med samimi haikuji še niso bila uporabljena, obiskovalci pa smo si jih lahko tudi ogledali ali nanje celo poskušali zaigrati. Večer, ki smo ga preživeli, je bil kljub malo manjšemu obisku zelo prijeten in navdihujoč, še enkrat pa smo lahko

videli, da v našem umetniškem prostoru inovativnosti očitno nikakor ne manjka.

Zarja Vršič

{fshare id=1461}